

Photo credit: corbisimages.com

Energija iš saulės elektromagnetinių spindulių pagalba pasiekia mus. Šią energiją naudoja augalai. Augalų sukauptą energiją naudoja gyvūnai.

Energija

Visatoje nuolat vienos rūšies energija virsta kitos rūšies energija

Photo credit: corbisimages.com

Mes naudojame energiją atliekant darbą, kalbant, vaikstant. Galingos mašinos atlieka darbą taip pat naudojant energiją.

Energija – tai viena iš materijos formų.

Ji apibrėžiama –

Energija, tai galimybė atlikti darbą

Photo credit: corbisimages.com

Principles of Energy Forms

NUCLEAR

$E = mc^2$

Relates to the potential energy stored in bonds between particles in the nucleus of an atom.

LIGHT

Radiant

Relates to the vibration of an electrical charge or magnetic field that produces electromagnetic waves that can travel through a vacuum.

Low Frequency High Frequency

ELECTROMAGNETIC SPECTRUM

Radio Waves 10 ³ Hz AM	5x10 ⁷ Hz VHF	10 ⁸ Hz FM	Microwaves 10 ⁹ Hz	Radiant Heat 10 ¹¹ Hz 4x10 ¹⁴ Hz	Infrared	Visible Light R O Y G B I V	Ultraviolet	X Rays 10 ¹⁶ Hz	Gamma Rays 10 ¹⁹ Hz
---	-----------------------------	--------------------------	----------------------------------	--	----------	--------------------------------	-------------	-------------------------------	-----------------------------------

HEAT

Thermal $Q = mc\Delta t$

Relates to the motion of particles, atoms or molecules in a substance.

CONDUCTION - movement of thermal energy through a solid
CONVECTION - movement of thermal energy through a gas or liquid

ELECTRICAL

Relates to the movement or flow of electrons.

Electrons flow in one direction.

CHEMICAL

Relates to energy stored in the bonds between atoms in a compound.

MECHANICAL

$W = \Delta E$

Relates to the movement of objects or its position in gravity.

POTENTIAL ENERGY

Stored

KINETIC ENERGY

Moving

SOUND

Wave Motion

Relates to the repetitive compression and rarefaction of molecules in a substance.

Energijos rūšys

Potencinė

Tai kūno ar kūnų sistemos būsenos arba padėties (gravitacinė) energija

Kinetinė

Tai kūno arba kūnų sistemos judėjimo energija.
Juda molekulės, atomai, kūnai ir medžiagos.

Cheminė energija

Energija išsaugota atomų ir molekulių ryšiuose
Nafta, dujos, biomasė, akmens anglis

Elektromagnetinių bangų Energija

Tai elektromagnetinėmis bangomis perduodama energija

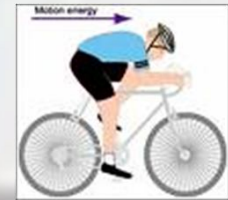
Branduolinė energija

Tai energija, kuri laiko branduolius kartu

Vidinė energija (šiluminė)

Molekulių ir atomų šiluminis judėjimas

Sukaupta mechaninė Energija

Deformuotuose kūnuose sukauptą energiją

Mechaninė judėjimo energija

Kūnų ar medžiagų judėjimo energija

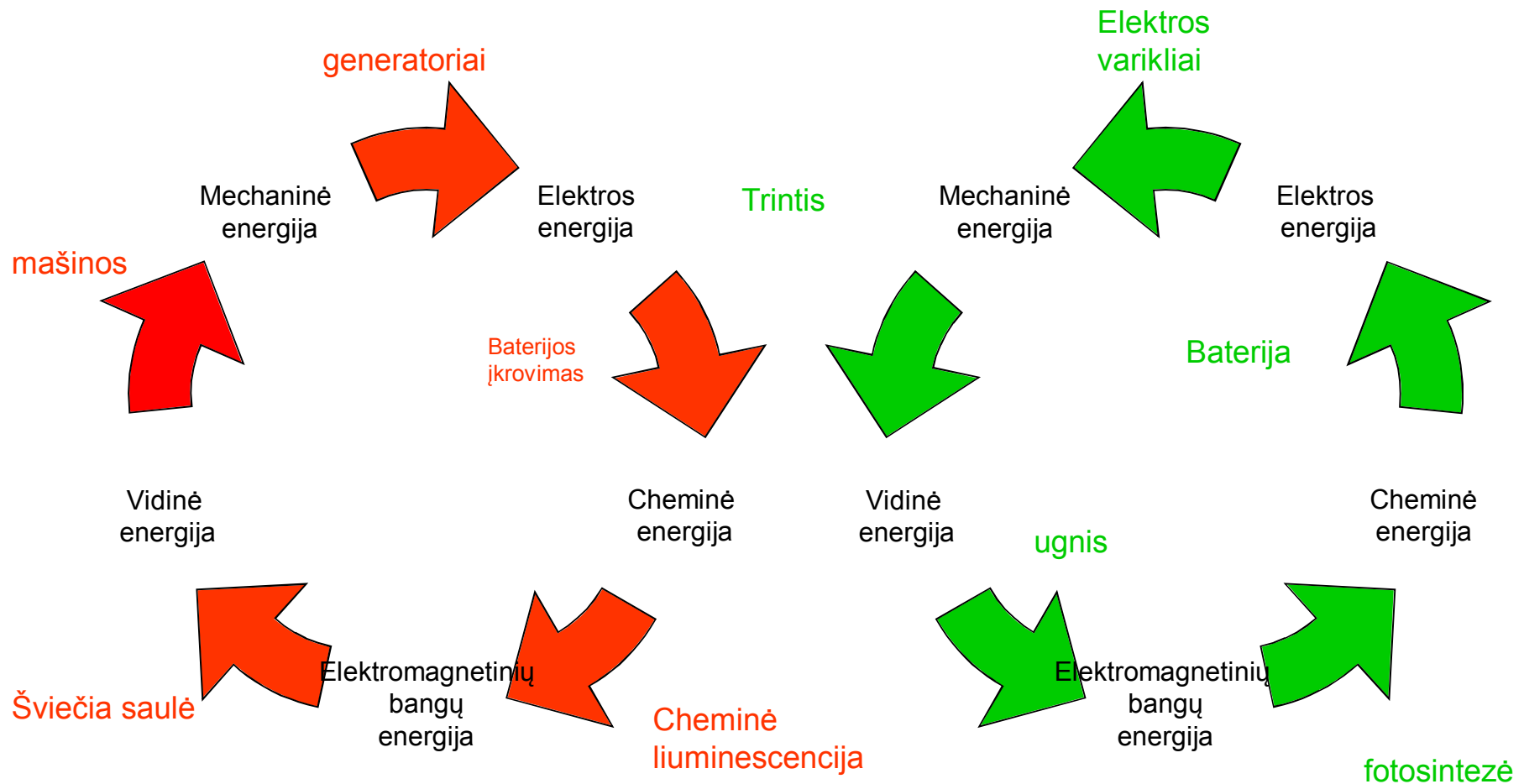
Gravitacinė energija

Padėties ir vietos energija

Elektros energija

Elektronų tvarkingo judėjimo energija

Energijos virsmai

Energijos virsmai

Cheminė energija

Mechaninė energija

Elektromagnetinių bangų energija

Chemine energija

Cheminė energija

Mechaninė energija

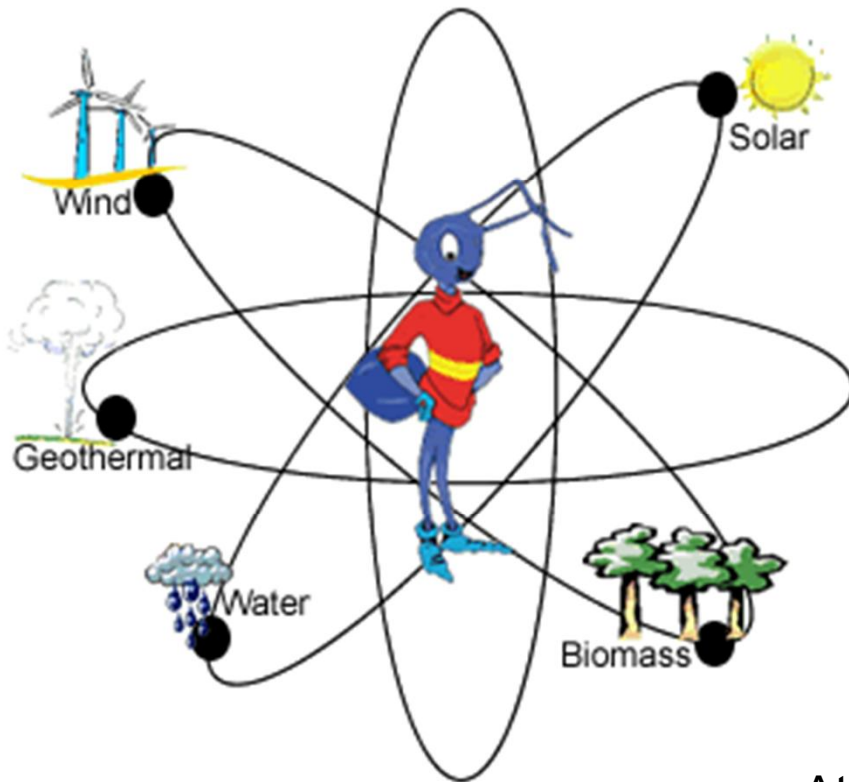
Elektros energija

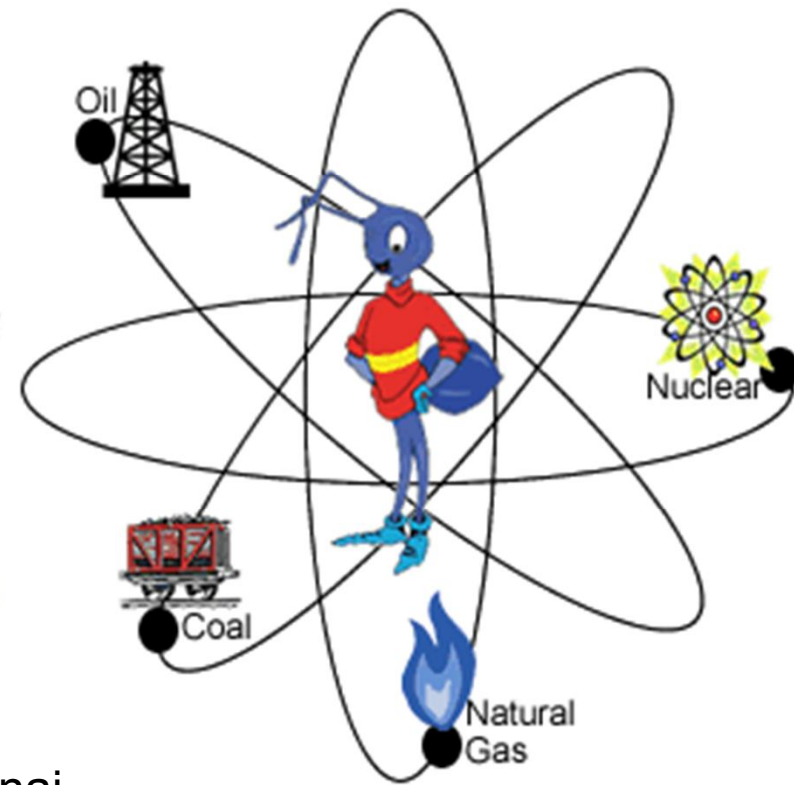
Šilumine energija

Atsinaujinanti ir neatsinaujinanti energija

Atsinaujinanti

Neatsinaujinanti

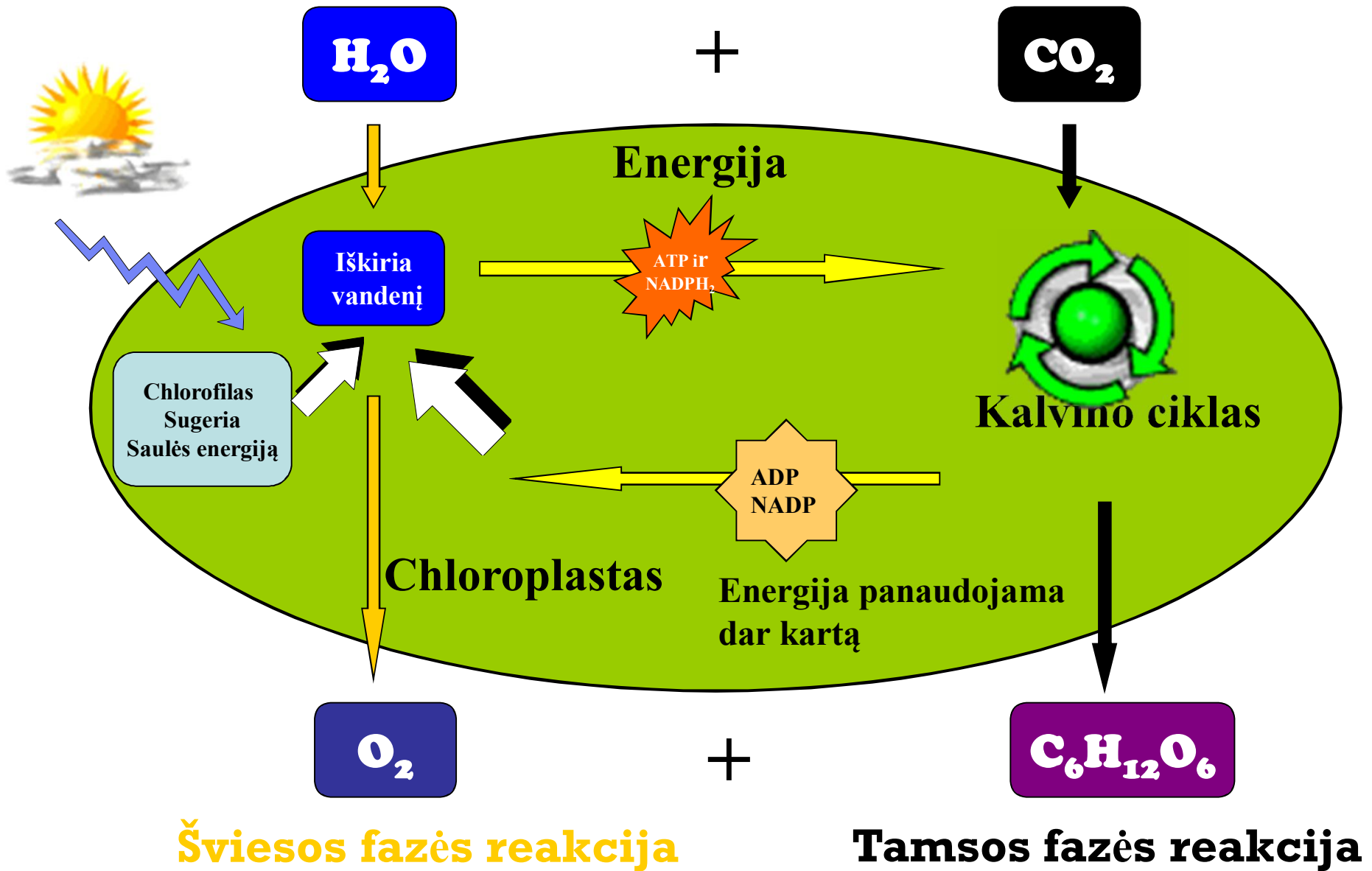

Ateities planai

Fotosintezė

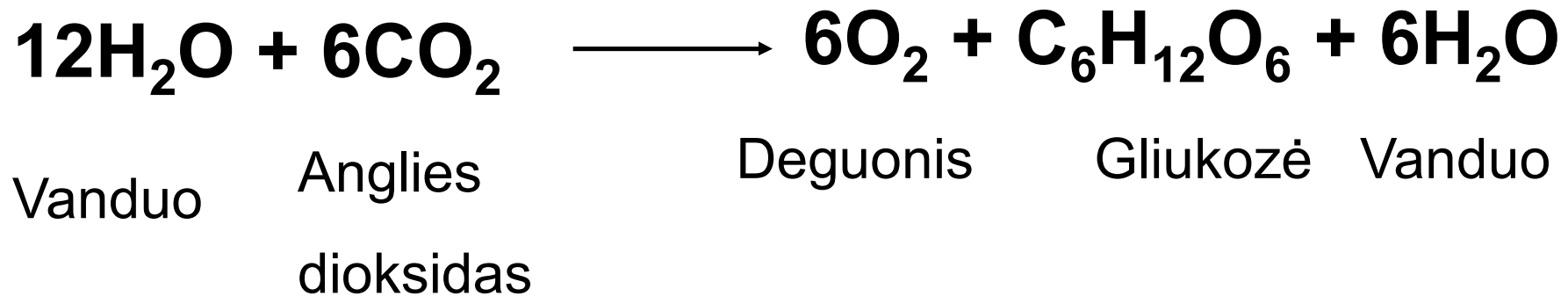
Fotosintezė yra vienos rūšies virsmas kitos rūšies energija (saulės šviesos energijos virsmas angliavandenių cheminių jungčių energija). Pagrindinis energijos šaltinis yra saulės radiacija. Fotosintezei naudojama ta elektromagnetinio spektro dalis, kuri vadinama regimąja šviesa. Ji vyksta eukariotų chloroplastuose ir yra skirstoma į: nuo šviesos priklausančias bei nuo šviesos nepriklausančias reakcijas

Fotosinteze

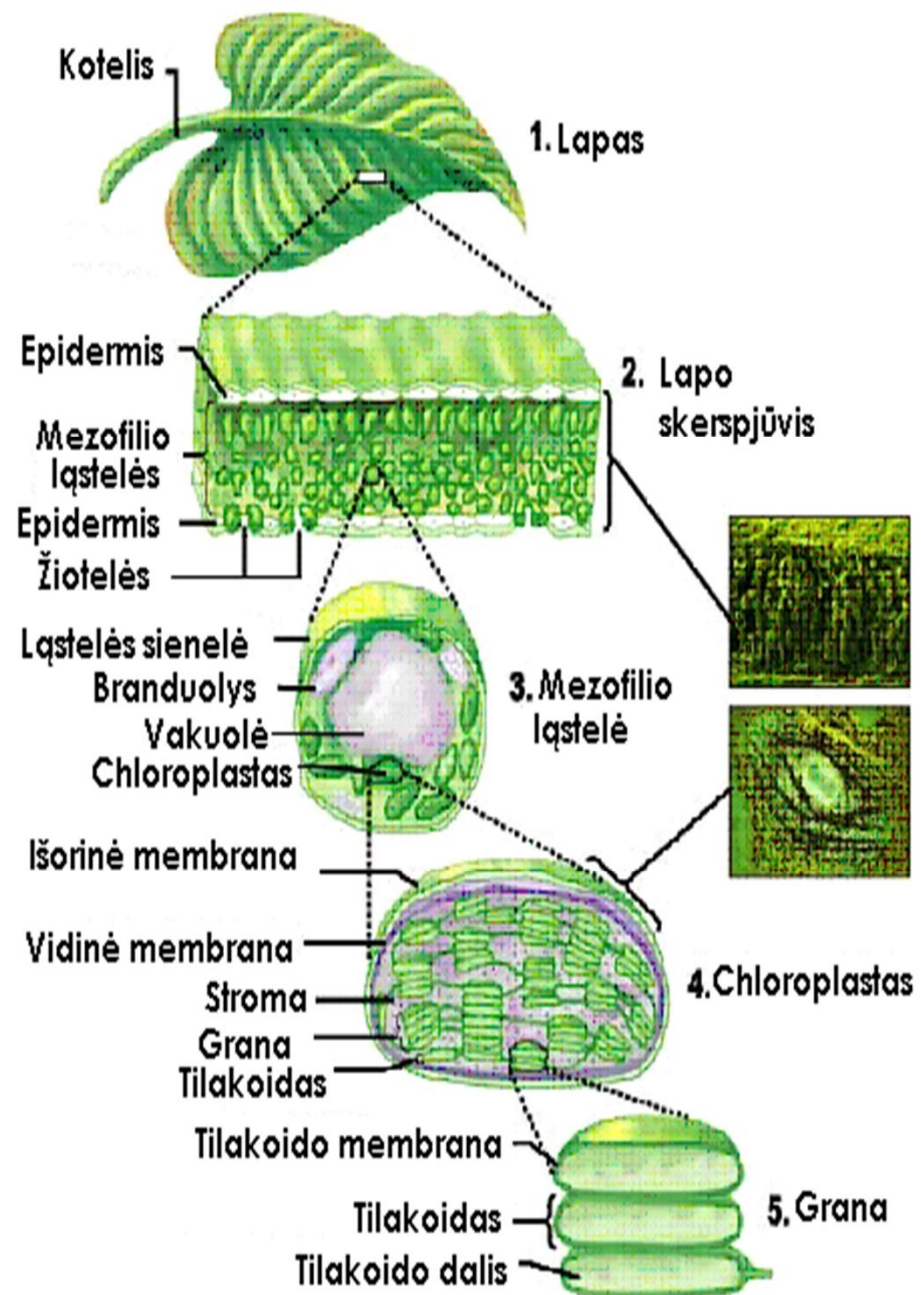
Fotosintezės reakcija

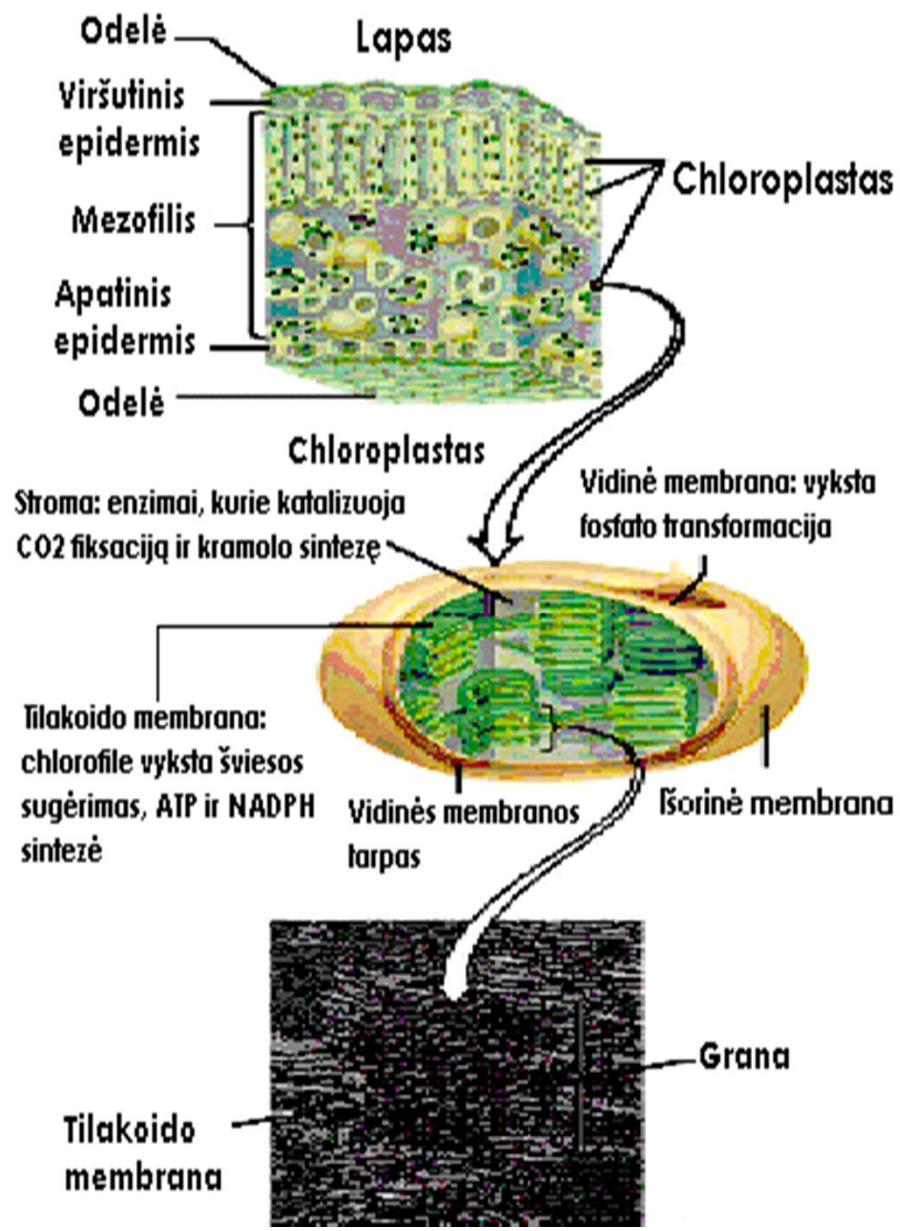

Nuo šviesos priklausančios reakcijos

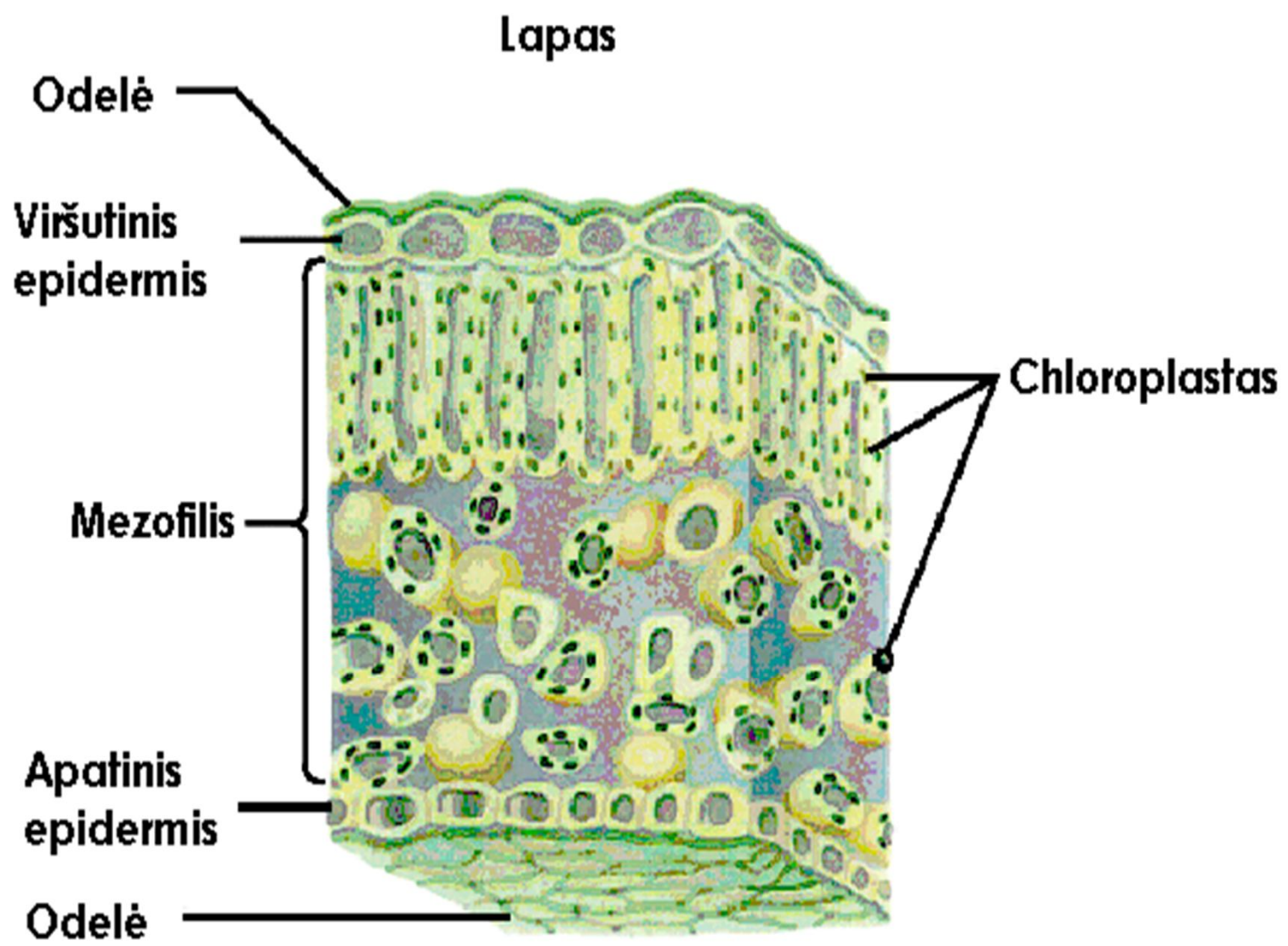

Nuo šviesos priklausančios reakcijos taip vadinamos, nes negali vykti be šviesos bei priklauso nuo temperatūros. Nuo šviesos priklausančios reakcijos vyksta chloroplastų tilakoiduose, kur yra pigmentų chlorofilų a ir b bei karotinų. Šie pigmentai šviesą gali sugerti, atspindėti, perduoti vienas kitam. Dar kitaip nuo šviesos priklausančias reakcijas galima pavadinti šviesos energijos sugėrimo reakcijomis. Sugerta energija panaudojama vandens molekulės elektronams sužadinti ir atimti .

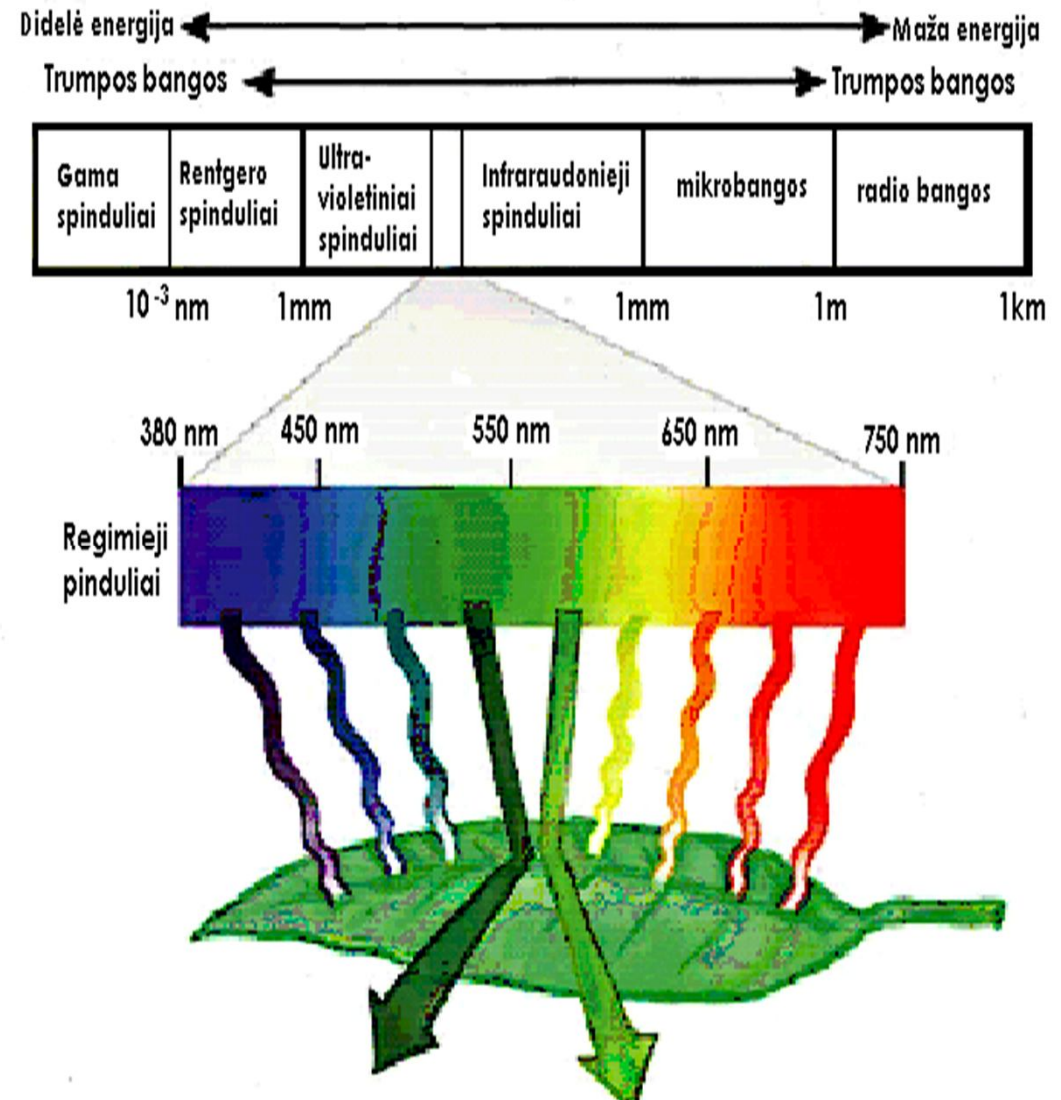

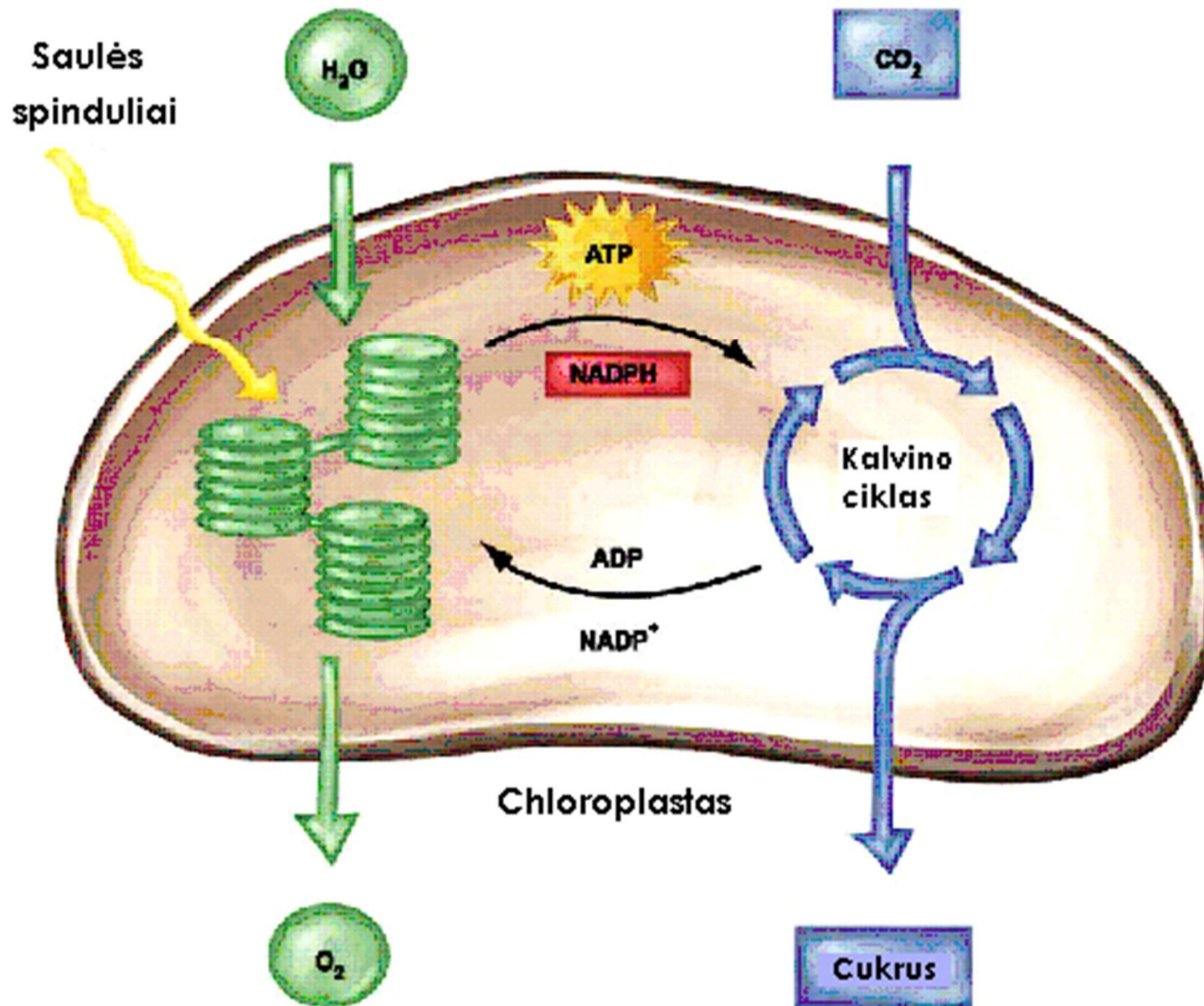

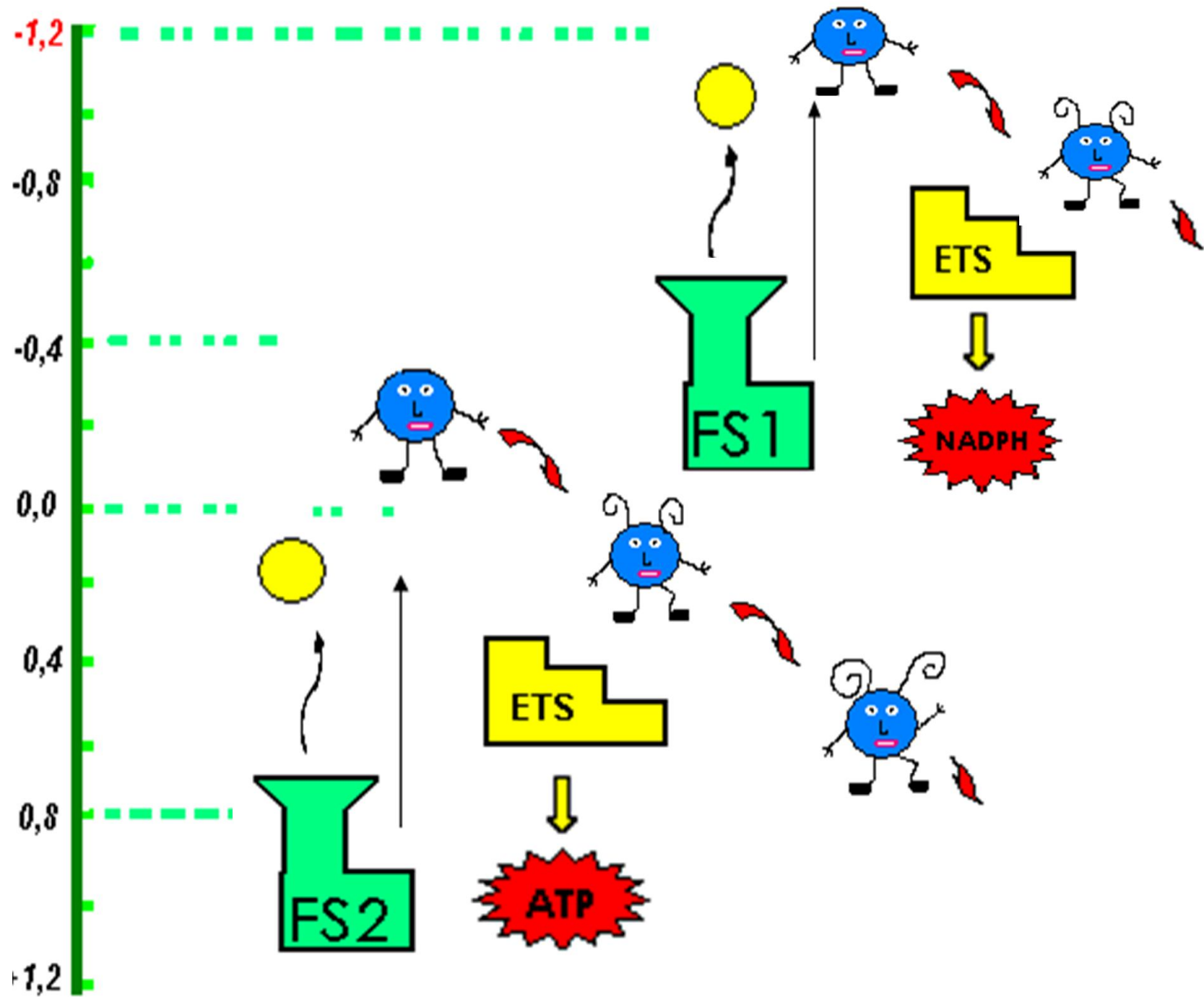
Šviesos energija - regimasis spektras

- Spektro spalvas atitinka skirtingų ilgių bangos:
  - violetinė(380nm)
  - raudona(750nm)
- Trumpesnės bangos turi didesnę energiją.

Du fotosintezės ciklai

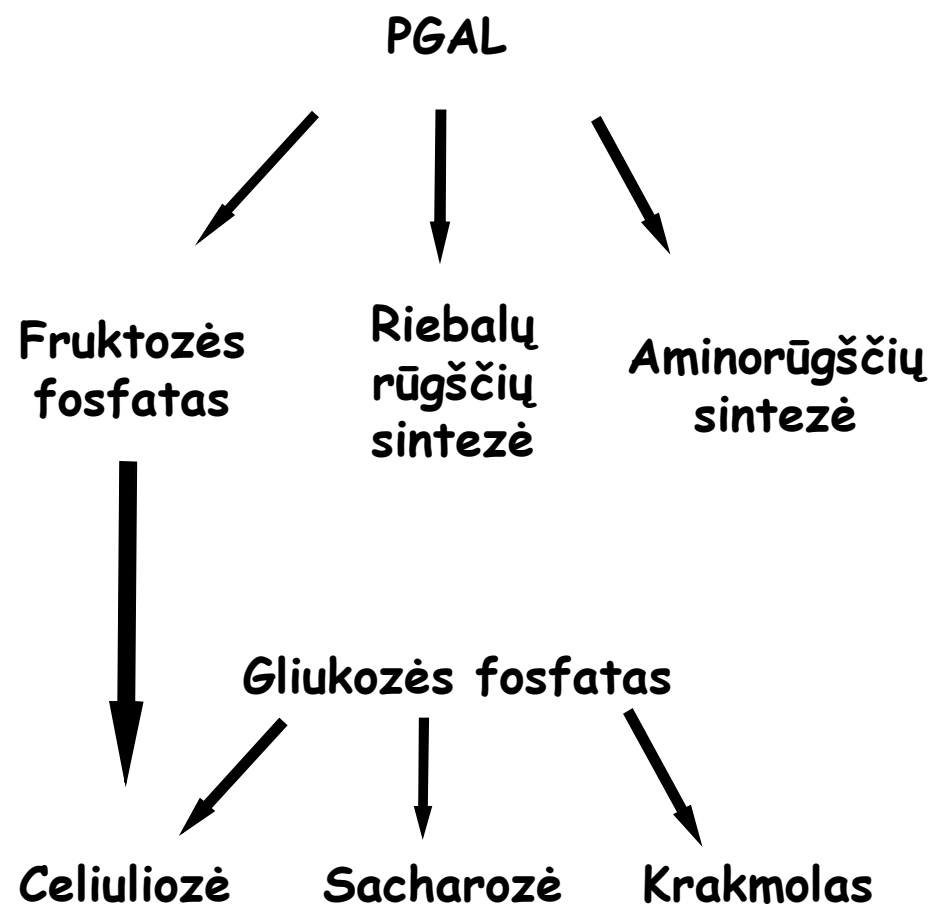

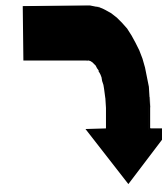
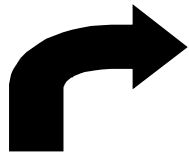

Nuo šviesos nepriklausančios reakcijos

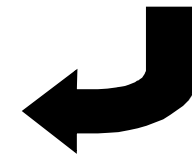
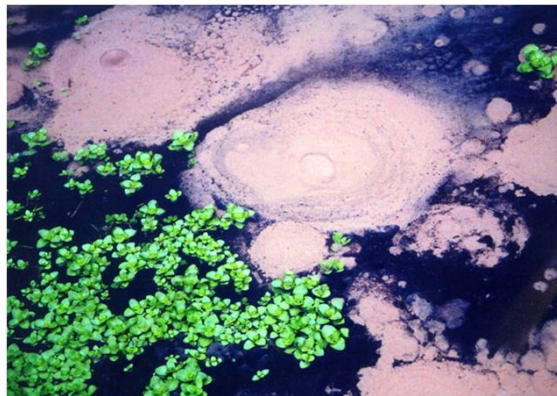
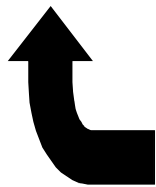

Nuo šviesos nepriklausančios reakcijos taip vadinamos, nes jos gali vykti ir šviesoje, ir tamsoje. Reakcijos vyksta chloroplasto stromoje. Stroma tai skysčio pripildyta ertmė, kurioje yra DNR, ribosomų ir fermentų, sintetinančių angliavandenius. Šios reakcijos yra dar vadinamos sintezės reakcijomis, kurių metu tilakoide susidariusios ATP ir NADPH molekulės naudojamos anglies dioksidui redukuoti.

Ekologinè grandinè

RIEBALAI, ALIEJAI
(vartoti negausiai)

CUKRUS, SALDAINIAI
(vartoti negausiai)

**PIENO
PRODUKTAI**
(2 - 3 porcijos
per dieną)

**MĖSA, ŽUVIS
KIAUŠINIAI**
(2-3 porcijos
per dieną)

DARŽOVES
(3 - 5 porcijos
per dieną)

VAISIAI
(2 - 4 porcijos
per dieną)

DUONA, GRŪDAI, BULVĖS
(5 - 11 porcijų per dieną)

